

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13764/2023
14.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Симеуновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6201/22 од 29.12.2022. године, у седници одржаној 14.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6201/22 од 29.12.2022. године.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6201/22 од 29.12.2022. године у преосталом делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6201/22 од 29.12.2022. године у преосталом делу.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1002/22 од 14.09.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од 150.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 150.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 100.000,00 динара и за претрпљене душевне болове услед повреде слободе и права личности износ од 100.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 14.09.2002. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу преко износа досуђених ставом првим изреке на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од још 650.000,00 динара, за претрпљени страх износ од још 550.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањења животне

активности износ од још 200.000,00 динара, за претрпљене душевне болове услед повреде слободе и права личности износ од још 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 14.09.2022. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 137.250,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке ослобођен је тужилац обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6201/22 од 29.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке, у делу става другог изреке којим је одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове за износ од још 550.000,00 динара, за претрпљени страх за износ од још 400.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности за износ од још 200.000,00 динара и за претрпљене душевне болове услед повреде слободе и права личности за износ од још 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 14.09.2022. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати износ од још 100.000,00 динара, за претрпљени страх износ од још 150.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 14.09.2022. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију побијајући је у делу става првог изреке којом је потврђена првостепена пресуда у ставу првом и у ставу трећем изреке, као и у ставу другом, трећем и четвртм изреке с позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Тужилац је одговорио на ревизију тужене.

Претходном оценом дозвољености ревизије изјављене против пресуде другостепеног суда у преиначујућем делу Врховни суд је оценио да је у овом делу ревизија тужене дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у делу којим је преиначена првостепена пресуда применом одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) Врховни суд је оценио да је у овом делу ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Наводи ревизије да нижестепени судови за своју одлуку нису дали разлоге нити су образложили у чему се огледа незаконито и неправилно поступање органа тужене заправо представља указивање на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП из ког разлога се не може изјавити ревизија у смислу члана 407. став 2. тачка 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању полицијски службеник ББ је 14.01.2011. године, за време вршења службе, тужиоцу нанео бол и телесне повреде чиме је извршио кривично дело злостављање и мучење из члана 137. став 2. КЗ у стицају са кривичним делом лаке телесне повреде из члана 122. став 2. у вези става 1. КЗ за које је оглашен кривим правноснажном пресудом К 4121/12 од 17.10.2012. године. Тужилац је задобио телесне повреде које се огледају у прелому седмог ребра лево без дислокације, нагњечења у десној чеоној и десној јагодичној регији, нагњечење леве надколенице лаког степена које представљају лаку телесну повреду. Услед претрпљених повреда тужилац је трпео болове јаког интензитета у трајању од један сат, болове средњег интензитета у трајању од две недеље и болове слабог интензитета који су се појачавали при напору у трајању од три месеца. Такође је тужилац трпео и страх и то примарни страх високог интензитета у трајању од 10 минута, затим секундарни страх високог интензитета у трајању од 7 сати и 19 минута и секундарни страх средњег интензитета у трајању од две недеље. Претрпљени страх је код тужиоца развио посттрауматски стресни поремећај који је трајао до девет месеци али није оставио трајне последице. Током ових девет месеци код тужиоца је дошло до пролазног умањења животне активности 20% искључиво са психијатријске стране.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови закључили да је тужена одговорна за нематеријалну штету коју је тужилац претрпео услед незаконитог рада њеног запосленог, полицијског службеника ББ приликом вршења службене дужности и да је стога дужна да тужиоцу надокнади тако претрпљену нематеријалну штету у износима правичне новчане накнаде за претрпљене физичке болове и страх које је другостепени суд правилно одмерио применом члана 200. ЗОО и у том делу преиначио првостепену пресуду.

Наиме, чланом 170. Закона о облигационим односима прописано је да за штету коју запослени у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околностима поступао онако како је требало (став 1) и да оштећеник има право захтевати накнаду штете и непосредно од радника ако је штету проузроковао намерно (став 2), док је чланом 171. истог закона прописано да се одредбе претходног члана примењују на друге послодавце у погледу одговорности за штету коју запослени који код њих раде проузрокују у раду или у вези с радом. Из ових законских одредби произилази да предузећа и други послодавци одговарају трећем лицу за штету коју му проузрокује њихов запослени у раду или у вези са радом без обзира да ли је запослени штету проузроковао намерно или не, а да оштећени може накнаду штете захтевати и од непосредног штетника самостално или солидарно са предузећем односно послодавцем у којем је запослен. Обзиром да је у конкретном случају штету проузроковао полицијски службеник запослен у Министарству унутрашњих послова Републике Србије, овде тужене то је сходно цитираним законским одредбама тужена одговорна за штету коју је лице запослено код ње причинило тужиоцу. Чињеница да је за извршење радњи којима је тужиоцу проузрокована штета тужеников запослени оглашен кривим од значаја су само за право оштећеног да накнаду штете захтева и непосредно од штетника и за право послодавца на регрес плаћеног износа штете од запосленог под прописаним условима, па су супротни наводи ревизије којима се оспорава пасивна легитимација тужене неосновани.

Одредбом члана 192. Закон о облигационим односима прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право само на сразмерно смањену накнаду, а када је немогуће утврдити који део штете потиче од оштећеникове радње, суд ће досудити накнаду водећи рачуна о околностима случаја. Имајући у виду све околности конкретног догађаја и то да је штета проузрокована намерно учињеним кривичним делом (штетник је био свестан свог дела чије је извршење хтео у урачунљивом стању) и да тужена током поступка није указала на радње оштећеног чијим извршењем би допринео настанку штете, а које представљају чињенични основ приговора подељење одговорности то су правилно нижестепени судови оценили да нема доприноса оштећеног настанку штете нити њеним увећањем правилно примењујући одредбу члана 192. Закона о облигационим односима због чега неосновано ревизијом тужена указује да су погрешно овај приговор тужене одбили као неоснован.

Неосновано у ревизији тужена указује да је потраживање накнаде штете застарело. Одредбом члана 377. став 1. Закона о облигационим односима прописано да у случају када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења (став 1.), да прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете (став 2.) и да исто важи и за застој застаревања (став 3.). Из ове законске одредбе произилази да захтев за накнаду штете проистекле из извршења кривичног дела застарева у роковима застаревања кривичног гоњења према сваком одговорном лицу а не само према штетнику који је правноснажном пресудом оглашен кривим за кривично дело којом је нанета штета оштећеном, па је правилно правно становиште нижестепених судова да потраживање накнаде штете није застарело јер није протекао рок застарелости гоњења кривичног дела којим је тужиоцу проузрокована штета.

Правилно је другостепени суд применио одредбу члана 200. ЗОО када је преиначио првостепену пресуду и тужиоцу досудио правичну накнаду за претрпљене физичке болове у износу од 250.000,00 динара и претрпљени страх у износу од 300.000,00 динара, које је одмерио у смислу одредбе члана 232. ЗПП и за које је правилно оценио да тужиоцу могу пружити сатисфакцију за претрпљене физичке болове и страх. Приликом одлучивања другостепени суд је имао у виду све околности конкретног случаја, да је повреду нанео полицајац у вршењу службене дужности користећи прекомерну силу, интезитет и дужину трајања физичких болова и страха. Досуђена висина накнада одговара тужиочевом трпљењу и циљу коме та накнада служи па су неосновани супротни наводи ревизије.

Из наведених разлога Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке применом одредби члана 414. став 1. ЗПП.

По оцени Врховног суда услови за примену института изузетно дозвољене ревизије из члана 404. ЗПП, у преосталом делу нису испуњени. Имајући у виду да су разлози нижестепених судова за усвајање тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете засновани на правилној примени правила о одговорности послодавца за штету коју његов запослену проузрокује трећим лицима у раду или у вези са радом из

одредби чланова 170. и 171. ЗОО и правила из члана 200. Закона о облигационим односима и да одлуке у оваквој врсти спора зависе од утврђеног чињеничног стања то по оцени Врховног суда нису испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, због чега је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије туженог изјављеној против дела правноснажне пресуде којом је потврђена првостепена пресуда којом је одлучено о накнади неимовинске штете Врховни суд је утврдио да је у овом делу ревизија тужене недозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе. Побијаним делом правноснажне пресуде обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од укупно 500.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете који износ је испод износа од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, те је ревизија туженог у том делу недозвољена.

Из изложених разлога Врховни суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредби члана 413. у вези члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП.

Одлуку из става четвртог изреке Врховни суд је донео применом чланова 165. став 1., у вези чланова 153. и 154. ЗПП тако што је захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију одбио јер ово нису потребни трошкови за одлучивање о овом правном леку.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић. с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић